

Månedens historie, april 2022: Sangforeningen – fra 1880'erne.

Der var dengang i 1880'erne en forening, som havde ikke så lidt tilfælles med "Sommerlyst", og som måske også derfor har gjort sig fortjent til en lille skildring, og det er Sangforeningen, der netop i firserne i forrige århundrede havde sin blomstringstid. Dens medlemmer bestod for en stor del af de samme, der satte præg og stempel på "Sommerlyst" og det fornøjelige liv deromme. Så vidt jeg kan mindes bestod det lille sangerkor af følgende: drejer P. Andersen, hattemager Bech, skomager Bisserup, typograf Brendstrup, kommis P. Christensen, manufakturhandler Jakob Hansen, bogh. Aug. Holm, garveribestyrer Jensen, lærer Jensen, gartner Sv. Kjærgaard, maler L. Olsen, telegraformand Seerup, bogholder Martin Sørensen, restauratør P. Tarp og lærer Toft.

Sommerlyst ca. 1891.

Sangøvelserne holdtes i håndværkerforeningens gamle lokaler ved Torvet og skomager Georg Gravesen var den første, der var lærer for sangerne. Senere blev det lærer Jensen (Barth) m.fl.

Af og til fik vi besøg af de gamle sanger-veteraner: Jernstøber Carl Holbek, bager Lund og boghandler Holm. Særlig den sidstnævnte morede os meget med sin tørre lune og sine vittige taler.

En fornøjelig udflugt havde vi en sommerdag med dampbåden "Svanen" til klitten. Efter at have været ved havet drog den vandrende sangerskare fra gård til gård derovre og sang af hjertens lyst. Der var kaffe og kaffepunche i store mængder, og til sidst spistes der smørrebrød og stegte flyndere i en gård ved fjorden. Udflugten sluttede med en punch og en svingom. Stemningen var nogle oktaver under noder og stemmegaffel, da "Svanen" lettede anker fra den primitive havn på klitten.

Billet til "Svanen"

Også til "Sommerlyst" gik turen af og til, og her slog den glade flok rigtig gækken løs. Det var en billig fornøjelse, og for kaffe, the, snaps, rom m.m. var ydelsen i reglen 35 øre. Da der engang blev opkrævet 40 øre, skal gamle boghandler Holm have udbrudt: "Må jeg spørge, om der er nogen, der i dag har fået champagne heromme"?

Boghandler N.P.Holm

En dag var den vittige og slagfærdige sagfører Justesen med i "Sommerlyst", og da der var nogen diskussion om, hvorvidt Vonå var et "sund" eller en "å", råbte sagføreren med sin lidt snøvlende stemme: Jeg er lige glad, enten den er et sund eller en å, men vi kan vist alle blive enige om, at det er en "sund å".

Skovlyst *)

Dirigenten, lærer Jensen var en flittig, elskværdig mand, og han sled trolig med sin violin for at få nogenlunde god sang frem. Han boede dengang med sin store børneflokk ude ved "Skovlyst" (senere kaldt "Edens Have"), og beklagede sig ofte over, at han ikke havde tid og kræfter til at holde den store have med de mange gange og stier i orden. Så fik sangerne ganske stille en ordre om at møde tidlig pinsemorgen hos gartner Kjærgaard. Ved ankomsten hertil fik hver udleveret et haveredskab, og snart marcherede den lille flok med spader, skuffejern, river, sakse m.m. ud ad vejen. Lydløst krøb vi over diget, og i løbet af få timer var gange og stier i den skønneste form. Så blev der stillet op udfør Jensens vinduer, og den skønne sang "Vågn op, hør lærkens sang fra sky og droskens slag i lund" lød ind til ham. Lidt efter kom han ud, og efter at der var præsenteret "gevær" med de forskellige redskaber, fortalte vi om vor arbejdslyst og bad om lov til at pynte på den forfaldne have. Smilende fulgte han os til den værste gangsti, men han blev jo glædelig overrasket, da han så, hvor flot det hele var blevet ordnet, takket være den uforlignelige og uforglemmelige spasmager Svend Kjærgaard. Så drak vi pinse-morgenkaffe ude i den dejlige "Skovlyst"-have.

Året 1883 var et særligt strengt år for sangerne. Sammen med Holstebro sangforening var det besluttet at deltage i den store jyske sangfest i København. Der blev slidt drabeligt for at nå et nogenlunde godt resultat. Afrejsen skete i juli måned, og alle de mange jyske sangforeninger gjorde lykke i København. En enkelt episode har fortjent at blive omtalt:

Det var efter den store fællesspisning i Kristiansborg Slots Ridehus at den store skare drog ud ad Vesterbro. En stor flok drog ind i Tivoli, men flere hundrede af de hvidhuede jyder marcherede ind i "National", hvor Carl Lumbye var dirigent. Fra publikum blev der råbt på sangen "Jylland mellem tvende have", men Lumbye kendte nok ikke stort til sangen, havde ingen noder osv. Så råbte han ned: "Er der ingen jysk dirigent til

stede?”. Noget efter lød der: ”Jo, der er Toft fra Ringkøbing!” Værs’go, sagde Lumbye og kastede sin taktstok ned til Toft. Snart efter klang taktfast og kraftigt H.C. Andersens prægtige og malmfulde sang fra de hundreder af jyske struber.

Det har sikkert været det stolteste øjeblik i Tofts liv. Mange år senere traf jeg ham af og til og hver gang sagde han: ”Kan De huske, da jeg dirigerede i National?” Og han blev i strålende humør over dette minde.

Der er rømmet svært op i det glade sangerkuld fra begyndelsen af 1880erne. Manden med leen har for længst fældet ni af dem, og de er gledet ind i den store stilhed. I Ringkøbing er kun én tilbage: den gamle, brave malermester L. Olsen. Resten er spredt rundt om, alderen gør sin ret gældende, og skrøbeligheden indfinder sig hos dem alle.

Uddrag af ”Gamle minder”, august 1923 af Vald. Brenstrup.

***) Skovlyst:**

For et par hundrede år siden var Vestjylland en skovløs egn, og det var først ind i 1800-tallet, at skovene begyndte at præge landskabet. Og Skovlyst var et af de første områder i Ringkøbing, hvor nogle af byens første bøgetræer blev plantet. Nogle af træerne står stadig på grunden – Herningvej 39, hvor der i dag er restaurant.

Skovlyst blev overtaget af Jens Kirks svigersøn, lærer Nordbek, og efter ham flyttede der igen en landinspektør ind, nemlig Edens. Derfor gled navnet Skovlyst i baggrunden, for i folkemunde kom stedet til at hedde ”Edens have”. Skovlyst blev revet ned, da Fakta under stor diskussion købte grunden og byggede forretning på stedet.